

Sygn. akt I CSK 365/18

POSTANOWIENIE

Dnia 31 lipca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie z powództwa „J.” S.A. w W.

przeciwko P.G.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 31 lipca 2018 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w W.

z dnia 19 maja 2017 r., sygn. akt VI ACa .../15,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Powód – „J.” spółka z o.o. w W. wniósł o zasądzenie w postępowaniu nakazowym na jego rzecz od pozwanego P.G. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą „A. – P.G.” kwoty 279.114,46 zł wraz z ustawowymi odsetkami z tytułu zwrotu poniesionych kosztów zajęcia pasa drogowego na potrzeby realizowanej przez strony inwestycji.

W dniu 17 czerwca 2011 r. Sąd Okręgowy w W. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, w którym nakazał pozwanemu zapłacić na rzecz powoda kwotę 279.114,46 zł z odsetkami.

Pozwany P.G. złożył sprzeciw od tego nakazu, wnosząc o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów postępowania.

Wyrokiem z dnia 16 września 2015 r. Sąd Okręgowy w W. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 279.114,46 zł wraz z ustawowymi odsetkami i oddalił powództwo w pozostałym zakresie.

Wyrokiem z dnia 19 maja 2017 r. Sąd Apelacyjny w W. oddalił apelację pozwanego.

W skardze kasacyjnej jako uzasadnienie wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania pozwany wskazał przyczyny kasacyjne przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

Jego zdaniem w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne „zmierzające do odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób należy ujmować kwestię możliwości nadużycia prawa podmiotowego w rozumieniu art. 5 k.c. w umowie o roboty budowlane, wyrażające się w pytaniach:

1. czy korzystać może z ochrony prawnej powód, jako strona umowy, która nie spełniła swojego świadczenia głównego i nie rozliczyła się z pozwanym za wykonane przezeń roboty, który to powód jednocześnie dochodzi należności ubocznych, jakie w normalnym toku umowy miały być potrącane z należnościami wzajemnymi pozwanego?;

2. czy dla oceny stopnia naruszenia zasad współżycia społecznego istotne jest także kryterium dysproporcji pomiędzy świadczeniami stron oraz skutki, jakie spowodował brak zapłaty dla pozwanego, w sytuacji, gdy powód nie wywiązał się z obowiązku zapłaty kwoty nie tylko wielokrotnie przekraczającej wysokość dochodzonego w niniejszej sprawie roszczenia, ale także obiektywnie była to znacząca kwota, zaś brak zapłaty stoczył pozwanego na granice egzystencji”.

Ponadto w ocenie pozwanego skarga jest oczywiście uzasadniona, ponieważ uzasadnienie orzeczenia nie koreluje z sentencją wyroku. Przyjmując bowiem, że określona przez strony kwota 30.750,91 zł wyznacza zakres partycypacji powoda w kosztach zajęcia pasa drogowego, Sąd Apelacyjny nie pomniejszył o nią zasądzzonego świadczenia. Sąd nie rozpoznał także istoty sprawy w całokształcie zebranego materiału dowodowego, gdyż pominął w materiale dowodowym podnoszoną w toku sprawy kwestię braku zapłaty przez powoda na rzecz pozwanego wynagrodzenia za wykonane prace przez przyzmat art. 5 k.c. w kontekście zgłoszonego przez powoda roszczenia o pokrycie kosztów zajęcia pasa drogowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, skarżący, który jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał przesłankę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., powinien odpowiednio sformułować zagadnienie prawne, wskazać przepisy prawa, na których tle zagadnienie się wyłoniło oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą możliwość rozbieżnych ocen prawnych oraz świadczącą o istotności tego zagadnienia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, Nr 1, poz. 11; z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, nie publ.; z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, nie publ.). Zagadnienie jest istotne, jeżeli jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla ukierunkowania praktyki sądowej i rozstrzygnięcia sprawy, w której zagadnienie powstało (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 września 2012 r., II CSK 180/12, nie publ. oraz z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, nie publ.), wywołuje poważne wątpliwości, a zarazem nie było dotychczas rozstrzygnięte

w judykaturze albo dotychczasowe orzecznictwo wymaga zmiany (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, nie publ.). Istotne zagadnienie prawne należy sformułować w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by mogło być rozpatrywane w oderwaniu od konkretnego stanu faktycznego, a wątpliwości z nim związane muszą mieć charakter wyłącznie prawny, czyli nie mogą obejmować elementów stanu faktycznego sprawy (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, nie publ.; z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, nie publ. oraz z dnia 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, nie publ.).

Analiza uzasadnienia wniosku o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej pozwanego prowadzi do oceny, że nie wykazał on występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego. Przytoczone przezeń zagadnienia nie nadają się do generalnego rozstrzygnięcia i mogą być oceniane tylko w okolicznościach konkretnej sprawy. Są to w istocie pytania o prawidłowość zastosowania przez Sąd drugiej instancji przepisów prawa (niezastosowania art. 5 k.c.), na tle wskazanych okoliczności faktycznych.

Ponadto uzasadnienie wniosku nie zawiera pogłębionej analizy prawnej ani przywołania stanowisk doktryny w tej i w podobnych kwestiach, jak również odrębnego wyводу wskazującego na poważny i istotny charakter zagadnienia.

Skarżący nie wykazał też, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., a więc, że zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, nie publ.) oraz że w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, nie publ.; z dnia 2 czerwca 2016 r., III CSK 113/16, nie publ.; z dnia 27 października 2016 r., III CSK 217/16, nie publ.).

Rozbieżność między sentencją a uzasadnieniem da się zrozumieć, gdy uwzględni się, że Sąd Apelacyjny zaaprobował w całości ustalenia i wnioski Sądu Okręgowego dotyczące rozliczenia kosztów zajęcia terenu, a więc także

pogląd Sądu pierwszej instancji, iż twierdzenia i zarzuty pozwanego dotyczące ograniczenia zapłaty kosztów za zajęcie terenu do kwoty 30.750,91 zł są spóźnione, co oczywiście nie wyłącza *per se* możliwości żądania zapłaty tej kwoty w odrębnym postępowaniu.

Wbrew twierdzeniom skarżącego, Sąd Apelacyjny nie pominął oceny powództwa przez pryzmat art. 5 k.c., lecz przyjął, że uwzględnienie powództwa nie może być uznane za rażąco sprzeczne z zasadami współżycia społecznego tylko ze względu na niezapłacenie pozwanemu większej części należności za wykonane prace. Zwrócił uwagę, że pozwany ma możliwość wystąpienia z powództwem o zapłatę z tytułu wykonanych prac w odrębnym procesie. Próba dochodzenia przez pozwanego roszczeń w niniejszym postępowaniu w formie zarzutu potrącenia nie mogła okazać się skuteczna wobec niesprecyzowania wierzytelności wzajemnej (kwoty jak miałyby być potrącona z wierzytelnością objętą żądaniem pozwu) oraz wobec niespełnienia przesłanki z art. 485 w związku z art. 479¹⁴ § 4 k.p.c.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

kc

jw